Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2026/1835

2026 7 24

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2026/1835

2026 m. liepos 20 d.

dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo numatytų sankcijų, susijusių su importuotojų pareigomis, taikymo

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo ([1]) įsigaliojo 2024 m. rugpjūčio 4 d. Reglamentu prisidedama prie patikimų duomenų, kurie turėtų sudaryti pakankamą išmetamo metano kiekio stebėsenos ir skaidrumo užtikrinimo pagrindą, rinkimo ir prireikus numatomi papildomi veiksmai išmetamam metano kiekiui toliau mažinti;

(2) įgyvendinant Reglamentą (ES) 2024/1787 mažėjantis išmetamo metano kiekis pasauliniame naftos ir gamtinių dujų sektoriuje ilgainiui padėtų užtikrinti tiekimo saugumą. Iš naujausių Tarptautinės energetikos agentūros išvadų ([2]) matyti, kad išsprendus nuotėkių ir įprastinio dujų išleidimo ir fakelų deginimo problemą papildomai būtų galima gauti iki 200 mlrd. m^3 dujų. Vis dėlto, tos pačios analizės duomenimis, greitu laiku prieinami bus tik 15 mlrd. m^3 dujų, kurių didžioji dalis yra šalyse, neturinčiose perspektyvių eksporto į Sąjungą būdų;

(3) Reglamento (ES) 2024/1787 27 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad importuotojai valstybės narės, kurioje jie yra įsisteigę, kompetentingoms institucijoms kasmet teiktų išmetamo metano kiekio duomenis ir informaciją apie į Sąjungą eksportuojančias valstybes ir įmones, įskaitant informaciją apie tai, ar (ir jei taip, kaip) jos matuoja savo išmetamą metano kiekį, teikia jo duomenis ir jį mažina;

(4) Reglamento (ES) 2024/1787 28 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad importuotojai valstybės narės, kurioje jie yra įsisteigę, kompetentingoms institucijoms pateiktų įrodymų ir praneštų, kad jų sutartys dėl iškastinių energijos išteklių tiekimo apima tik žalią naftą, gamtines dujas ar anglis, kurių gavybai gamintojo lygmeniu taikomos stebėsenos, duomenų teikimo ir tikrinimo priemonės yra lygiavertės Reglamente (ES) 2024/1787 nustatytoms priemonėms;

(5) Reglamento (ES) 2024/1787 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje reikalaujama, kad importuotojai ir Sąjungos gamintojai valstybės narės, kurioje jie yra įsisteigę, kompetentingoms institucijoms praneštų apie žalios naftos, gamtinių dujų ir anglių, kurias jie pateikia Sąjungos rinkai, gavybos sukeliamos taršos metanu intensyvumą;

(6) Reglamento (ES) 2024/1787 28 straipsnio 1 dalyje ir 29 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatytos pareigos taikomos 2024 m. rugpjūčio 4 d. arba vėliau sudarytoms arba atnaujintoms sutartims. Kalbant apie iki tos datos sudarytas sutartis, importuotojai įpareigojami dėti visas pagrįstas pastangas reikalauti, kad būtų taikomos lygiavertės gamintojo lygmens stebėsenos, duomenų teikimo ir tikrinimo priemonės, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2024/1787 28 straipsnio 2 dalyje, ir pranešti apie žalios naftos, gamtinių dujų ir anglių, kurias jie pateikia Sąjungos rinkai, gavybos sukeliamos taršos metanu intensyvumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2024/1787 29 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje;

(7) Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų sankcijų, taikomų pažeidus reglamentą, taisykles ir imtųsi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Iki šiol tik maža dalis valstybių narių pranešė Komisijai apie savo sankcijų režimus;

([1]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942 (OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

([2]) TEA 2026 m. pasaulyje išmetamo metano stebėsenos ataskaita, p. 4.

(8) Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, jog kompetentingos institucijos turėtų įgaliojimus nustatyti tam tikras administracines priemones ir administracines sankcijas už importo reikalavimų, nustatytų to reglamento 27 straipsnio 1 dalyje, 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 29 straipsnio 1 dalyje, pažeidimus su sąlyga, kad tokios priemonės ir sankcijos nekelia pavojaus energijos tiekimo saugumui;

(9) be to, Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 7 dalies i punkte valstybėms narėms leidžiama atsižvelgti į kitas konkrečiu atveju atsakomybę sunkinančias ar lengvinančias aplinkybes, įskaitant trečiųjų šalių veiksmus;

(10) nuo 2026 m. vasario 27 d. Hormūzo sąsiaurį, kuris yra pagrindinis jūrinis pasaulinės prekybos kelias, krečia geopolitiniai ir ekonominiai sutrikimai ir dėl to jis yra uždarytas. Apskritai laikoma, kad tai yra labiausiai veikiantys pasaulinį energijos tiekimą sutrikimai nuo praėjusio amžiaus aštuntojo dešimtmečio energetikos krizės ir didžiausi sutrikimai pasaulinės naftos rinkos istorijoje;

(11) sutrikimai Artimuosiuose Rytuose turi didelį ir ilgalaikį neigiamą poveikį pasaulinėms ir Europos energijos rinkoms. Paveikta apie 20 proc. suskystintų gamtinių dujų (SGD) pasiūlos ([3]) ir 25 proc. pasaulinės jūrinės prekybos nafta ([4]). Todėl 2026–2027 m. SGD naudojimas, priešingai nei numatyta, nedidės ir SGD antplūdis nusikels bent dvejiems metams, o tai kelia pavojų tiekimo saugumui ir kainų spaudimo riziką ([5]). Kalbant apie naftą, bendri naftos eksporto nuostoliai perkopė 13 mln. barelių per dieną, regione buvo apribota gavyba ir apgadinta energetikos infrastruktūra, todėl, kaip apskaičiuota, bendra pasiūla sumažėjo apie 3 mlrd. barelių, įskaitant numatomus nuostolius, patirsimus dėl to, kad gavyba po konflikto atsigaus ne iš karto ([6]). Už Persijos įlankos regiono ribų esantys tiekėjai SGD ir naftos tiekimo trūkumą galėjo kompensuoti tik iš dalies. Tikėtina, kad dėl visų šių veiksnių – Persijos įlankos regiono energetikos infrastruktūrai padarytos žalos, laiko, kurio reikia infrastruktūrai vėl pradėti veikti, ir laipsniško strigčių šalinimo – pasiūlos nepakankamumas ir netikrumas pasaulinėse energijos rinkose užsitęs. Tikėtina, kad jis tęsis ir atidarius Hormūzo sąsiaurį ir padėčiai stabilizavusis;

(12) baiminantis, kad pasiūlos stygius užsitęs, dujų ir naftos kainos pasiekė aukščiausią lygį nuo krizės, kurią sukėlė 2022 m. vasario mėn. prasidėjusi Rusijos plataus masto invazija į Ukrainą. 2026 m. kovo 8 d. „Brent“ žalios naftos kainos pirmą kartą per ketverius metus viršijo 100 USD už barelį, o 2026 m. kovo 31 d. pasiekė aukščiausią tašką – 118 USD už barelį. 2026 m. kovo 19 d. gamtinių dujų kainos pakilo iki 62 EUR/MWh. Nors 2026 m. birželį naftos kainos išliko artimos 80 USD už barelį, o dujų kaina siekė 42 EUR/MWh, nepastovumo rizika išlieka;

(13) Sąjunga savo poreikiams patenkinti kliaujasi pasaulinėmis naftos ir dujų rinkomis. Dėl krizės Artimuosiuose Rytuose pasiūla pasaulinėse naftos ir dujų rinkose labai sumažėjo. Kad Sąjungos vartotojus ir įmones mažiau veiktų pasiūlos stygius, dėl kurio energijos kainos labai išaugo ir yra nepastovios, Sąjunga turi užtikrinti patikimą ir nuolatinį iškastinio kuro importą iš kitų regionų;

(14) Reglamentu (ES) 2024/1787 energijos importas į Sąjungą neribojamas. Tačiau dėl to, kad nesilaikoma to reglamento 27 straipsnio 1 dalyje, 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 29 straipsnio 1 dalyje nustatytų pareigų, gali būti taikomos sankcijos. Valstybių narių kompetentingos institucijos turi tam tikrą diskreciją spręsti, ar taikyti sankcijas už Reglamento (ES) 2024/1787 pažeidimus ir kokiu mastu jas taikyti, visų pirma siekiant užtikrinti, kad dėl tokių sankcijų taikymo ir pagal tą reglamentą tenkančios atsakomybės rizikos nekiltų pavojus energijos tiekimo saugumui;

([3]) TEA dujų rinkos ataskaita. 2026 m. II ketvirčio analizė, p. 6.
([4]) TEA. Apie Hormūzo sąsiaurį.
([5]) Dujų rinkos ataskaita, 2026 m. II ketv., p. 8.
([6]) Remiantis 2026 m. balandžio 14 d. paskelbta TEA naftos rinkos ataskaita, numatoma, kad 2026 m. pasaulinė naftos pasiūla sumažės 3,9 mln. barelių per dieną, arba iš viso 1 423 mln. barelių.

(15) dabartinės tiekimo krizės kontekste Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnyje valstybėms narėms numatytas su sankcijų taikymu susijęs lankstumas laikomas veiksniu, prisidedančiu prie teisinio netikrumo. Tai, kad šiuo metu dauguma valstybių narių nėra nustačiusios sankcijų režimo ir todėl nėra galimybės įvertinti galimos neatitikties importo reikalavimams, nustatytiems Reglamente (ES) 2024/1787, rizikos, importuotojai nurodė kaip vieną iš pagrindinių rizikos veiksnių, trukdančių pasirašyti ar atnaujinti tiekimo į Sąjungą sutartis ir didinančių esamų tiekimo sutarčių nutraukimo riziką;

(16) teisinis netikrumas, susijęs su Sąjungoje taikytinais sankcijų režimais, būtų juntamai mažesnis, jei visos valstybės narės priimtų nacionalinius sankcijų režimus. Aiškus taisyklių rinkinys kiekvienoje valstybėje narėje ir nuoseklus požiūris visoje Sąjungoje labai sumažintų netikrumą, nes būtų aišku, kokias sąlygas ir kokias sankcijas taiko skirtingos nacionalinės jurisdikcijos;

(17) Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad sankcijų taikymas nekeltų pavojaus energijos tiekimo saugumui. Dujų sektoriuje taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 ([7]), kuriuo siekiama užkirsti kelią galimiems dujų tiekimo sutrikimams ir į juos reaguoti nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Reglamento (ES) 2017/1938 11 straipsnyje nustatyti krizės lygiai pagal incidentus arba galimų incidentų požymius, tokius kaip dujų tiekimo sutrikimas arba išskirtinai didelis dujų poreikis, dėl kurio gali labai pablogėti dujų tiekimo padėtis. Kai paskelbiama, kad pasiektas vienas iš krizės lygių, valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų imamasi jokių priemonių, kuriomis kuriuo nors metu būtų nepagrįstai ribojami dujų srautai vidaus rinkoje, visų pirma dujų srautai į paveiktas rinkas, ir kurios galėtų kelti didelį pavojų dujų tiekimo padėčiai kitoje valstybėje narėje. Naftos sektoriuje taikoma Tarybos direktyva 2009/119/EB ([8]), kurioje nustatytomis taisyklėmis siekiama užtikrinti aukštą naftos tiekimo saugumo lygį taikant solidarumu grindžiamus mechanizmus, įpareigojant valstybes nares laikyti privalomąsias žalios naftos arba naftos produktų atsargas ir įdiegti būtinas procedūrines priemones didelio stygiaus problemai spręsti;

(18) nors galiojančios dujų ir naftos tiekimo saugumo taisyklės yra pagrindiniai rizikos tiekimo saugumui vertinimo elementai, tokios rizikos vertinimas, kai jį atlieka kiekviena valstybė narė, gali skirtis. Nors Sąjungos energetinis saugumas kol kas išlaikytas, krizės Artimuosiuose Rytuose padarytos žalos poveikis išlieka ir gali kelti pavojų energijos tiekimo saugumui Sąjungoje, jei pasiūla būtų nukreipta į kitas rinkas, tad reikia suderinto požiūrio į sankcijų taikymą visose valstybėse narėse. Todėl šia rekomendacija siekiama didinti su Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 2 dalies įgyvendinimu susijusį aiškumą ir teisinį tikrumą krizės Artimuosiuose Rytuose kontekste;

(19) kad nekiltų pavojus energijos tiekimo saugumui, kaip numatyta Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 2 dalyje, ir Sąjungos vartotojus bei įmones mažiau veiktų potencialus energijos pasiūlos stygius, dėl kurio labai kyla kainos, valstybės narės turėtų ribotą laikotarpį netaikyti Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 5 dalies m, n ir o punktuose numatytų sankcijų, išskyrus atvejus, kai tų pareigų nesilaikoma dėl nesąžiningumo. Tai turėtų padėti užtikrinti, kad importuotojai sudarytų tiekimo sutartis ateinančiam laikotarpiui be rizikos, kad bus taikomos sankcijos, bus nustatyta neatitiktis ar taikoma atsakomybė, ir toliau imtųsi būtinų veiksmų, kad būtų laikomasi Reglamente (ES) 2024/1787 nustatytų importo reikalavimų;

([7]) 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017 10 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

([8]) 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyva 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas (OL L 265, 2009 10 9, p. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj).

(20) kartu lengvatinis sankcijų netaikymo laikotarpis neturėtų tęstis ilgiau, nei reikia siekiant užtikrinti, kad būtų sudarytos sutartys dėl pakankamo kiekio ir taip išvengta pasiūlos stygiaus dėl dabartinės krizės. Remiantis dabartinėmis prognozėmis, tikėtina, kad pasiūlos stygius pasaulinėse dujų ir naftos rinkose tęsis, nes apgadintos infrastruktūros Artimuosiuose Rytuose remontas, kaip prognozuojama, truks nuo trejų iki penkerių metų ([9]). Naujausia informacija apie sudarytas sutartis ([10]) dėl naftos ir dujų kiekių rodo, kad pasirašoma mažiau naujų sutarčių dėl 2029 m. ir 2030 m. tieksimų kiekių, nei tikėtina po trejų metų vykdysimo tiekimo atveju, remiantis įprastomis sąlygomis veikiančios rinkos išankstinių tiekimo sutarčių kreive. Pavyzdžiui, naujų sutarčių dėl gamtinių dujų dalis, palyginti su visomis sutartimis dėl gamtinių dujų, 2028–2029 m. sumažėjo daugiau kaip 10 proc., o tai rodo galimas kliūtis sudaryti sutartis. Būtent dėl pasaulinių naftos ir dujų rinkų lankstumo galima greitai reaguoti į bet kokią krizinę situaciją ir taip absorbuoti sukrėtimus. Šį lankstumą reikia išlaikyti. Trejų metų lengvatinis laikotarpis padėtų užtikrinti veiklos tęstinumą nedidinant pasiūlos įtampos, susijusios su sumažėjusiu žalios naftos tiekimu iš Persijos įlankos regiono;

(21) todėl, Komisija manymu, tikslinga, kad valstybės narės netaikytų Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 5 dalies m, n ir o punktuose numatytų sankcijų už pareigų, kurios turėtų būti vykdomos 2027, 2028 ir 2029 m., nesilaikymą;

(22) dėl lengvatinio sankcijų netaikymo laikotarpio galėtų padidėti rizika, kad importuotojai nesilaikys Reglamente (ES) 2024/1787 nustatytų stebėsenos, duomenų teikimo ir tikrinimo pareigų. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad dėl dabartinės krizės energijos trūksta visame pasaulyje ir dėl vežamų krovinių vyksta nuožmi konkurencija, toks lengvatinis laikotarpis, ne ilgesnis, nei reikia krizės padariniams sušvelninti, ir netaikomas pažeidimams dėl nesąžiningumo, nėra neproporcingas kylančiai nepakankamo tų pareigų vykdymo užtikrinimo rizikai;

(23) ši rekomendacija apsiriboja siūlymu lengvatiniu laikotarpiu netaikyti tam tikrų sankcijų ar atsakomybės atsižvelgiant į nurodytas konkrečias aplinkybes ir sąlygas. Reglamento (ES) 2024/1787 27 straipsnio 1 dalyje, 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir 29 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos ir toliau taikomos, nors valstybėms narėms ir rekomenduojama netaikyti susijusių sankcijų nuostatų, išdėstytų to reglamento 33 straipsnio 5 dalies m, n ir o punktuose. Šiuo laikotarpiu valstybės narės turėtų aktyviai stebėti, kaip laikomasi reikalavimų, ir skatinti jų laikymosi pažangą. Šia rekomendacija valstybėms narėms neužkertamas kelias tą patį lengvatinį laikotarpį netaikyti sankcijų, susijusių su Sąjungos gamintojais, jei jos mano, kad tų sankcijų taikymas taip pat galėtų kelti pavojų energijos tiekimo saugumui;

(24) šia rekomendacija valstybėms narėms neužkertamas kelias nustatyti nacionalinį sankcijų režimą pagal Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnį. Įprastomis rinkos sąlygomis ir nesant pavojaus energijos tiekimo saugumui, kai ši rekomendacija netaikoma, valstybės narės gali taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomasias sankcijas už Reglamento (ES) 2024/1787 pažeidimus. Už konkretų pažeidimą taikomų sankcijų dydis, griežtumas ir pobūdis turėtų būti nustatomi atsižvelgiant bent jau į 33 straipsnio 7 dalyje nustatytus veiksnius. Valstybės narės raginamos nustatyti nacionalinį sankcijų režimą prioriteto tvarka,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Komisija rekomenduoja, kad valstybės narės netaikytų Reglamento (ES) 2024/1787 33 straipsnio 5 dalies m, n ir o punktuose numatytų sankcijų už pareigų, kurias importuotojai turėtų vykdyti 2027, 2028 ir 2029 m., nesilaikymą, išskyrus atvejus, kai tų pareigų nesilaikoma dėl nesąžiningumo. Šiuo laikotarpiu valstybės narės turėtų aktyviai stebėti, kaip laikomasi reikalavimų, ir skatinti jų laikymosi pažangą.

([9]) Žr. 2026 m. kovo 19 d. „Qatar Energy“ pareiškimą.
([10]) Komisijos tarnybų vertinimas, remiantis informacija iš „Cedigaz“, „Bloomberg New Energy Finance“, „London Stock Exchange Group“.

Komisija stebi, kaip taikoma ši rekomendacija, ir ją peržiūri ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d., atlikdama peržiūrą pagal Reglamento (ES) 2024/1787 36 straipsnį.

Priimta Briuselyje 2026 m. liepos 20 d.

Komisijos vardu
Dan JØRGENSEN
Komisijos narys